

ALLT OM

116 SIDOR TRÄDGÅRDSDESIGN

TRÄDGÅRD

Rabatt & Design

Special!

PLANERA DIN TRÄDGÅRD

SKAPA RAMAR FÖR
FRIA FANTASIER

BUKETTFROSSA
LÄTTODLAT TILL SNITT

SKAPA SKYDDAT LÄGE
FÖR KINKIGA VÄXTER

ANNELI SÄTTER
5000 TULPANER

*Renässans
och barock
skapar stilen*

Uttrycksfullt!

VÄXTERNA SOM
ANGER TONEN

**HANDBOK
OM ATT
SKÖRDA OCH
BEVARA**

KONSTEN ATT GÖRA SIN TRÄDGÅRD

FORMSTARK!

**HÄRLIGA HEMMA-HOS-TRÄDGÅRDAR, DESIGNKNEP
OCH ARKITEKTERNAS EXPERTTIPS**

KOM-IHÅG-I ISTA FÖR PI ANTERING • VÄI KOMNA VID ENTRÉN

Rabatt & Design Special • 2014
Pris 55 kr • NORGE NOK 85, FINLAND € 8,40

ALLTOM

TRÄDGÅRD

REDAKTION:

Chefredaktör och ansvarig utgivare: Viveka Ljungström

Redaktionschef: Anna G Tufvesson

Art director: Pernilla Lindqvist

Formgivning: Anna Lagerman Borgbäck, Jan Elgerud,

Anna Fridh, Eva Kusoffsky

Redigering: Michaela Berg, Magnus Hagstedt,

Christina Heinä Liman

Sekretariat: Lotta Hallberg

Webbredaktör: Karina Brozinic

Marknadschef: Eva Nordström

Marknadskoordinator: Olivia Secher

Korrektur: Marie-Louise Sidoli

Faktagranskning: Lars-Erik Läck

VILL DU ANNONSERA?

AdSales Group AB www.adsales.se

Urban Sandström, tel: 08-580 80 415, urban@adsales.se

Oliver Ödin, tel: 08-580 80 414, oliver@adsales.se

Bilagor och varuprover: AdSales Group AB (se ovan)

HÄR FINNS VI:

Postadress: Allt om Trädgård, 105 44 Stockholm

Besöksadress: Sveavägen 53

Telefon: 08-736 53 00 (växel) Fax: 08-3469 08

Mejladress: redaktion@aot.bonnier.se

Individuella mejladresser:

fornamn.efternamn@aot.bonnier.se

Webbplats: www.alltomtradgard.se

Förlagsredaktör: Claes Blom

Annonnsdirektör: Cecilia Cherif

Controller: Kristina Ingram

VD: Mats Carleson

Försäljning av äldre utgåvor: 08-736 52 37,

redaktion@aot.bonnier.se

Utbettat arvode inkluderar Allt om Trädgårds rätt till elektronisk publicering. Reservation för prisändringar. För insänt, ej beställt material, text och bilder, ansvaras ej. Vid ev beskattning av vinster i tidningsens pristävlingar svarar pristagaren för denna kostnad.

Bonnierkoncernen, där Allt om Trädgård ingår, håller ett register över koncernens kunder och användare som har registrerat sig eller köpt något hos Bonnier. Registret innehåller personuppgifter som namn, personnummer, postadress, telefonnummer, elektroniska adresser, leverans- och betalnings- och inköpsuppgifter, profilering baserad på adress, samt uppgifter baserade på användning av digitala tjänster.

Uppgifterna används av företagen inom Bonnier för fakturering, leverans av produkter, m.m., och som underlag för statistik och marknadsföring. Uppgifterna analyseras och grupperas inför utval, prioritering och planering av kontakter med dig. Marknadsföring kan ske via post, telefon, eller på annat sätt (e-post och sms används endast i befintlig relation eller efter samtycke). Dina personuppgifter kan lämnas ut till Bonnier:s samarbetspartners.

Personuppgifter sparas under den tid man har en pågående användarrelation och en tid därefter, eller i enlighet med lämnat samtycke. Samtycket är giltigt till dess användaren själv säger upp det, och upphör inte om tjänsten inte nyttjas och samtycket är heller inte beroende av eventuella köp av produkter.

Du har rätt att skriftligen utan kostnad återkalla samtycke, begära ett registerutdrag eller rättelse/radering av eventuellt felaktiga uppgifter om dig. Registerutdrag kan också begäras från Allt om Trädgårds leveransregister, där detaljerade uppgifter finns om din prenumeration/medlemskap. Du kan också spåra uppgifterna mot marknadsföring.

Repro: Done Production

Tryck: Sörmlands Grafiska AB, Katrineholm.

ISSN 1103-6575

Allt om Trädgård ges ut av Bonnier Tidskrifter

BONNIER

PRENUMERATION & KUNDTJÄNST

Alla prenumerationsärenden:

www.alltomtradgard.se

08-454 95 26 (mån – fre kl 8 – 18)

Adress: Allt om Trädgård, Kundtjänst,

Box 90 248, 120 23 Stockholm

Skanna koden, beställ din prenumeration!

Pris helår: 689 kr (16 nr), halvår: 369 kr (8 nr),
tillsvidareprenumeration: 49:50 kr/nummer.

INNEHÅLL RABATT & DESIGN SPECIAL

84

68

74

Det är svårt att tro att Anna Fasth's trädgård ligger på en sandig rullstensås.

Tidigare fanns här bara höga tallar och en stor gräsmatta, men Anna har skapat en härligt slingrande perennrabatt som löper längs gången med naturgrus. Cementkulorna på armeringsjärn, som sitter som upp-och-nervända utropstecken, har Anna gjutit själv.

Odlarutmaning ledde till ny karriär

Att anlägga en trädgård på en sandrik rullstensås var en utmaning, men den fick Anna Fasths odlingsintresse att växa. Idag har hon skapat en fantastisk plats med växter valda efter de naturliga förutsättningarna.

Text: MARIE ONÄNG Foto: SONJA DAHLGREN Illustration: IANN EKLUND TINBÄCK

Allt om Trädgård gillar!

- Återkommande runda former skapar balans.
- Sten, rost och betong matchar snyggt mot det växtliga.
- Prydnadsgräs får ta plats, både i rabatter och som solitärer.

1. Rost och betong är Annas favoritmaterial. Här får fåglarna bada mellan olika sorters blommande kärleksört. 2. Pergolan är trädgårdens nyaste tillskott och ger en känsla av sydligare breddgrader. Här spenderas alla sommarkvällar, här finns både grill och bar. 3. Stenmuren skapar ett gynnsamt mikroklimat. Här frodas bland annat vipphortensia, bambu och alunrot. Klotrobinia är Annas favoritträd och ger lagom höjd och fina runda former.

I dag är familjen Fasths trädgård en plats med härligt böljande rabatter och gångar, förstärkta med bulliga växter och kontrasterande utropstecken. Men vid flytten till den vita gamla trävillan ett par hundra meter från havet i Åsa, några mil söder om Göteborg, var husrenovering det första familjen behövde ta itu med. Trädgården, som bestod av några uttorkade rabatter och ett par gigantiska tallar, lade de utan att blinka igen med gräs, och fokuserade all sin energi på huset.

Efter ett tag var bygget färdigt och jag började så smått snegla in på grannens vackra rabatter, drar sig Anna Fasth till minnes. Den stora gräsmattan som vi själva hade var mest torr och tråkig, och jag var sugen på att få njuta av några vackra blickfång när jag kom utanför dörren.

Anna började då utan någon större plan köpa växter och plantera här och var, men hon saknade helhetsgrepp. Dessutom var

det ofta så att växterna som var stora och frodiga i plantskolan inte alls ville förbli så fina i trädgården hemma i Åsa. När hon började läsa på och fundera lite runt de egna förutsättningarna förstod hon varför framgången varit begränsad.

Det visade sig att vår tomt ligger på en rullstensås, och på inget ställe är det naturliga matjordslagret djupare än ett par centimeter. Därunder är det ren sand som effektivt dränerar på allt vatten och lämnar växterna utan både näring och fukt. Jag har med andra ord en riktigt tuff miljö för traditionella trädgårdsväxter. Dessutom har växterna de ständigt salta vindarna från havet att stå emot.

Men med prövningen växte också Annas trädgårdsintresse till den grad att hon till och med lämnade sitt jobb inom it-sektorn och läste till trädgårdsdesigner. Ett par år senare är nu den egna trädgården en underbar oas, och Anna uppskattar utmaningen i den egna miljön. Där kan

Trädgårdsfakta

Här bor: Anna och Daniel Fasth med barnen Leon, 9, och Noah, 6 år.
Var: Åsa i Halland.

Trädgårdens ålder: 5 år i nuvarande form.

Läge: Sydväst. En plan gammal skogsbacke med svag lutning, nära havet.

Yta: 1 200 kvm.

Jordmån: Knappt någon matjord, bara sand och sten.

Zon: 1.

Anna har lyckats bäst med: Att få form, funktion och karaktär att samverka på ett harmoniskt sätt.

Anna drömmer om: Ett större växthus i engelsk stil.

Annas fem bästa marktäckare

- **Flocknäva** *Geranium macrorrhizum*.
- **Gråtimjan** *Thymus pseudolanuginosus*.
- **Krypmalört** *Artemisia schmidtiana 'Nana'*.
- **Jättedaggkåpa** *Alchemilla mollis*.
- **Storblommig murreva** *Cymbalaria pallida*.

Tre tips för en lyckad trädgårdsplanering

- Tänk igenom behov av funktioner.
- Låt trädgården matcha husets stil.
- Planera och/eller gör iordning planteringsytorna innan växterna inhandlas.

1. Anna drömmer om ett stort engelskt växthus i trä, men än så länge trivs **vinrankan** alldeles utmärkt i det befintliga växt-huset.
2. Rabatterna är byggda i flera nivåer med låg **kantnepeta**, **buxbom** och **malört**, som ger struktur, och **glansmiskantus** 'Ferner Osten', som ger höjd.
3. Blå **anisisop** och ljusgrå **silvermalört** går ton i ton och lyfts av den röda **rudbeckians** färg och uppstickande form.

”Gräs hör till de arter Anna har flest av, bland annat för att hon älskar hur de kompletterar de blommande perennerna.”

→ hon nämligen prova alla de växter hon vill kunna rekommendera sina kunder.

Nya intryck hela tiden

Kunskapen om jordmån, växtlära och komposition finns på plats, och Anna har ett fantastiskt sinne för att ta fram harmoniska former med växter, markunderlag och vackra stilleben.

– Konsten är att skapa flera rum med häckar, plank eller murar emellan, så att man hela tiden får nya intryck när man rör sig runt, förklarar hon.

Trädgården, som tidigare bara var en öppen yta med lätt sluttning, har fått gångar och en varierad växtlighet, så att vyerna ständigt växlar. Helheten knyts ihop med en väl genomtänkt form, och framförallt väljer Anna växter som passar husets klassiska stil.

För att få till de harmoniska formerna är hennes främsta tips att använda sig av geometri. Att på fri hand ta fram krusidul-

ler som tilltalar ögat är svårare än man kan tro, och om man tittar på Annas trädgård ser man att hon genomgående har använt sig av cirkelbågar som sätter formen för både gångar och rabatter.

– När formen väl sitter på planteringarna gäller det att välja växter som förstärker och förhöjer intrycken ytterligare, säger Anna. Mina rundlar framhäver jag gärna med plantor som har en rund form på bladverket. Bland alla ovanliga och exklusiva växter jag kommer i kontakt med i mitt yrke, är fortfarande den vanliga **jättedaggkåpan** min absoluta favorit. Den passar vårt traditionella hus och den brer ut sina blad horisontellt, så att ogräsen har en chans, och dessutom får jag två blomningar under en sommar.

Älskar gräs

Rabatterna får sedan struktur i en väl avvägd blandning av skira gräs och härlig blomning i främst lila och rosa toner.

Gräsen hör till de arter som Anna har flest av, både för att hon älskar hur de kompletterar de blommande perennerna, men också för att hon vill prova deras egenskaper och hårdighet. Många av de tomter hon designar lokalt har nämligen samma magra jord och saltstänkta vindar som hennes, och hon vill veta att det hon rekommenderar verkligen klarar förutsättningarna.

På promenad genom trädgården är rumsligheten tydlig, och Anna är en mästare på att skapa stilleben som man vill stanna och njuta av. Betong och rost är favoritmaterialen, och med vackra detaljer förhöjer hon grönskan ännu ett steg. Sommarens nytillskott är pergolan och poolrummet som har gett familjen en riktig semesterpärla. Om Anna får bestämma dröjer det inte allt för länge tills de också får sällskap av ett vackert växthus i engelsk stil, där hon under sommarhalvåret kan flytta ut hemmakontoret och jobba mitt i sin egen grönska. ●

Barnens favoritplats är pooldäcket och sittgruppen bredvid – här tillbringar de gärna sitt sommarlov.

Annas bästa gröna inspiration

- Skånska trädgårdsrundan (ett öppet trädgård-evenemang). dinträdgård.org
- Danska trädgårdsböcker och -tidningar.
- Att träffa kollegor och vänner och prata växter.

Favoriter hos Anna

Perenners hårdighet anges med A–D, se sidan 110.

Amerikanskt blåbär *Vaccinium corymbosum*, zon 3.

Atragene-klematis *Clematis* 'Albina Plena', zon 5.

Avenbok *Carpinus betulus*, zon 4.

Bergbambu *Fargesia murielae* 'Hareskov', C.

Bergkörsbär *Prunus sargentii*, zon 5.

Buxbom *Buxus sempervirens*, zon 3.

Diamantrör *Calamagrostis brachytricha*, B.

Flocknäva *Geranium x cantabrigiense* 'Biokovo', B.

Glansmiskantus *Miscanthus sinensis* 'Malepartus', B.

Grå frossört *Scutellaria incana*, C.

Jättedaggkäpa *Alchemilla mollis*, A.

Kantnepeta *Nepeta x faassenii*

'Walker's Low', C.

Klotrobinia *Robinia pseudoacacia* 'Umbraculifera', zon 2.

Krypmalört *Artemisia schmidtiana* 'Nana', C.

Kärleksört *Hylotelephium* 'Matrona', C.

Lavendel *Lavandula angustifolia*

'Munstead', C.

Röd perukbuske *Cotinus coggygia*

'Royal Purple', zon 2.

Silverpäron *Pyrus salicifolia* 'Pendula', zon 3.

Smällspirea *Physocarpus*

opulifolius 'Diabolo', zon 6.

Stjärnflocka *Astrantia major* 'Claret', B.

Tuvrör *Calamagrostis x acutiflora*

'Karl Foerster', B.

Ullungrönn *Sorbus* 'Dodong', zon 5.

Vidjehortensia *Hydrangea arborescens*

'Annabelle', zon 4.

Vipphortensia *Hydrangea paniculata*

'Limelight', zon 5.

1.

2.

3.

1. Vinrankan i växthuset ger en stor skörd av söta druvor.
2. Hasselört får täcka den magra jorden – det håller ogräset borta och bevarar fukten i jorden. Prydliga stenar kantar rabatten.
3. Här finns många växter som lockar insekter och fjärilar, bland annat fläckflockel.
4. På baksidan av huset är läget bäst för grönsaksodlingar. Här har Anna pallkragar för potatis och kryddor. I framkanten växer vipphortensia.

4.

Sarah Hägg är trädgårds-
mästare och landskapsdesigner,
skribent och fotograf.

Helhet och harmoni

Landskapsdesigner Sarah Hägg identifierar
de olika nycklarna som karaktäriserar
Anna Fasths inspirerande trädgård.

Härlig oas

→ Jag gillar hur Anna och hennes familj har skapat rum
för ett härligt utomhusliv. De har en oas att trivas i med
en bra rumsindelning, där funktioner som pool, pergola-
mys och odling får plats.

Zebragräs.

Genomgående runda former

1. Kompost och planteringsbord.
2. Bärbuskar.
3. Ribbstaket med atragene-
klematis 'Albina Plena'.
4. Lekytta med bland annat sandlåda.
5. Studsmattan är inramad av syren,
björk och lönn.
6. Klotrobinia, lavendel och
buxbom.
7. Örter och amerikanskt blåbär.
8. Plantering med klotrobinia,
bambu, buxbom, vidjehortensia
och perenner.
9. Ribbstaket och miskantus
ramar in loungen.
10. Odlingsslådor med potatis och
kryddväxter.
11. Prydnadsgräs i krukor.
12. Amerikanskt blåbär.
13. Silverpärön.
14. Äpple 'Summerred', plommon
'Victoria' och körsbär 'Almore'.
15. Ullgrönnar.
16. Perenn- och buskplantering.

Snygga stilleben

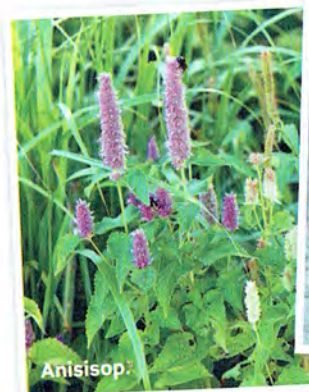
→ Det finns många vackra blick-
fång – stilleben och detaljer som
blir intresseväckande. Anna har
ett estetiskt öga och känsla för
detaljer, vilket gör att det inte
blir plöttigt med utsmyckning-
en. Materialen är mestadels
betong och järn, vilket ger en
fin röd tråd.

Design med harmoniska former

→ Trädgården har återkommande rundade
former, vilket ger ett harmoniskt intryck.
Det skapar också en sammanhängande
helhet. Med hjälp av formen blir övergången
mellan olika ytskikt ändå rätt och snygg.

Designen blir intressant eftersom man har
använt olika ytskikt som sten, grus, trädäck
och planteringar. Att bygga bort delar av
gräsmattan med andra material gör träd-
gården mer lättkött.

Anisop.

Krypmalört.

Enklare skötsel

→ Snygga avslut underlättar
skötsel och underhåll. Man kan
till exempel avsluta gräsmattan
med ett kantjärn mot plantering-
en eller kantsten mellan grus
och rabatt.

Ett tips är att efterlikna natu-
ren som den ser ut, i olika nivåer
med träd, buskar, perenner och
marktäckare. Anna har många
marktäckande växter som får
göra en del av jobbet med att
täcka den öppna jorden.

Ett gräs för varje plats

PRYDNADSGRÄS är ett fantastiskt träd-
gårdsinslag, och med sina varierande
karaktärer kan de användas på många sätt.
Med allt från fem meter hög **bambu** till låga
marktäckande arter finns det ett gräs för
varje sammanhang. Gräs används ofta som
ett blickfång i perennrabatten, men många
står sig också fint som solitärer i krukor.

Låt gräs ge rabatten
höjd och struktur.

FEM GRÄSFAVORITER

Glansmiskantus *Miscanthus sinensis*.
Många olika sorter med varierande färg på
bladverk och blomax. Snygg i sensommar-
rabatten, 60–200 cm hög.
Fina sorter är 'Flamingo' och 'Malepartus'.
Härdighet C–B. (Se sidan 110.)

Tuvrör *Calamagrostis x acutiflora*. Kom-
pakt tuvbildande växtsätt med smala blad.
Ca 100 cm hög. Fina sorter är 'Karl Foer-
ster' och 'Overdam'. Härdighet B.

Tuvtätel *Deschampsia cespitosa*. Mycket
odlingsvärd med vackra och varierade
blomax. Sällan högre än 40–60 cm, men de
skimrande vipporna når över metern. Fina
sorter är 'Bronzeschleier', 'Gold-schleier' och
'Waldschatt'. Härdighet A.

Blåttätel *Molinia caerulea* ssp. *arundina-
cea*. Bildar höga tuvor, vissa sorter blir 150
cm. Själva grästuvan har blågrönt bladverk
med blad som böjer sig gracilt nedåt. Fina
sorter är 'Karl Foerster' och 'Transparent'.
Härdighet A.

Jungfruhirs *Panicum virgatum*. Bildar
smalt upprättväxande tuvor med purpur-
gröna småax som svävar högt över blad-
verket. Fina sorter är 'Heavy Metal' och
'Squaw'. Härdighet C–B.